

„The Polish Journal of Biblical Theology” 1(2000) 1, Wydawnictwo The Enigma Press, Kraków 2000, ss. 153.

Nakładem wydawnictwa The Enigma Press ukazał się w Krakowie pierwszy numer nowego pisma o tematyce biblijnej „The Polish Journal of Biblical Theology”. Pismo publikuje w językach kongresowych (głównie angielskim) i zamieszcza krótkie streszczenia artykułów w języku polskim. Idea pojawienia się takiego pisma jest bardzo dawna: jej pomysłodawcą był ks. prof. Aleksy Klawek, niegdyś redaktor naczelny „Collectanea Theologica”. Dziś podjął ją jego uczeń, Z.J. Kapera. Nadzieją redaktora jest podejmowanie w każdym kolejnym numerze przynajmniej jednego tematu dotyczącego zagadnień biblijnej archeologii, historii, filologii oraz badań literackich nad Pismem Świętym. Czasopismo zamieszczać będzie także krótkie notki o ukazujących się w Polsce czasopismach i książkach z tematyki biblijnej, podobne do tych, które znaleźć można w „Zeitschrift für die Alttestamentliche Wissenschaft”

Pierwsza część materiału zawartego w początkowym wydaniu czasopisma prezentuje niektóre z wystąpień 16 spotkania Society of Biblical Literature, które odbyło się w Krakowie w dniach 19-22 lipca 1998 roku. I. Jaruzelska w artykule zatytułowanym *The Officials in the Kingdom of Israel in the Eight Century B.C. in the Books of Amos, Hosea and Micah* (ss. 9-26) zajmuje się prorocką krytyką urzędników królewskich. Amos napomina głównie zarządzających magazynami królewskimi, Ozeasz atakuje członków rządu, Micheasz zaś przeciwstawia się korupcji w kręgach sądowniczych. Różnice między adresatami tych krytyk tłumaczą się kontekstem historycznym. Kolejny artykuł, autorstwa B. Ponizego, zatytułowany jest *Logos in the Book of Wisdom (18,14-16). Between Personification and Theologization* (ss. 27-50). Fragment biblijny, którym zajmuje się autor, jest relekturą Wj 11,14 i 12,29. Księga Wyjścia funkcje sędziego przypisuje wprost Bogu, Księga Mądrości zaś tajemniczemu Logosowi, który posiada cechy osobowe. Artykuł prezentuje drogę, na jakiej chrześcijańscy czytelnicy Księgi Mądrości zaczęli widzieć Chrystusa w Logosie, o jakim tam mowa. J. Sulowski rozważa dwie drogi mądrości: *Zwei Weisheiten – Mit Gott oder Ohne Gott?* (ss. 51-88). Autor, dając przyczynek do nowego odczytania opowieści Rdz 2-3, proponuje przyjęcie odmiennej od tradycyjnej wokalizacji hebrajskiego słowa „nadzy” w narracji o pierwszych rodzicach. Według tej propozycji, w narracji mowa jest o tym, iż byli oni „mądrzy”, a stąd już niedaleka droga do przeciwstawienia sobie dwóch rodzajów mądrości: mądrości (przebiegłości) węża i mądrości Boga (por. 1 Kor 3,18-20). Ostatni tekst pierwszej części czasopisma, zatytułowany *Jerusalem – Zion in the Texts of Proto-Isaiah* (ss. 89-108), prezentuje B. Wodecki. Autor zajmuje się nakreślonym przez proroka obrazem Jerozolimy w jej przeszłości i czasach współczesnych Izajaszowi, oraz perspektywami przyszłościowymi dla miasta zawartymi w przepowiedniach. Jerozolima VIII wieku przed Chrystusem prezentuje obraz raczej ponury, natomiast nadzieją świetlanej przyszłości napawają początki miasta, w którym lśniła jasność Pana (Iz 31,9).

Część druga prezentowanego czasopisma zawiera artykuły krótsze objętościowo. J. Boddzek przedstawia tekst zatytułowany *Cavalier Vainqueur de Samarie. Remarques sur l'icographie des monnaies de Samarie* (ss. 109-116). Bazując na odkryciach archeologicz-

nych tzw. skarbu z Nablus i skarbu z Samarii, autor dowodzi, że Samaria przed czasami Aleksandra Wielkiego była krainą o bogatej już tradycji menniczej. Ikonografia bita na monetach opiera się głównie na wzorach fenickich i cylicyjskich. Kolejny artykuł, autorstwa J. Ciecieląga, nosi tytuł *The Reign of Archelaus, Ethnarch of Judea* (ss. 117-126). Bardziej niż na samym królestwie, autor koncentruje się na osobie samego władcy, przedstawiając jego drogę do władzy oraz sprawowane rządy. A. Pawlaczyk rozważa motyw milczenia (ciszy) u Filona z Aleksandrii: *The Motif of Silence in Philo's of Alexandria Treatise Quis rerum divinarum heres sit – some remarks* (ss. 127-132). Motyw ten łączy się ściśle z tematem *logosu* rozumianego jako mówienie czy język. W rozważaniach swych autorka dochodzi do konkluzji, według której najdoskonalszym słuchaczem, zdaniem Filona, pozostaje zawsze sam Bóg. Ostatni artykuł prezentowanego czasopisma poświęcony jest przedstawieniu trzech książek dotyczących historii Izraela: *Three Books and Jacob and Israel* (ss. 133-146), autorstwa B.W.W. Dombrowskiego. Ostatnie strony pisma zawierają krótkie notki o treści ostatnich numerów krakowskiego pisma teologicznego „Polonia Sacra”

Radością napawa fakt, że polscy bibliści publikują w językach kongresowych, udostępniając w ten sposób wyniki swych badań szerokiemu gronu zagranicznych czytelników. Rzetelność prezentowanych badań i kompetencja znanych w Polsce teologów – autorów zapewnia wysoki poziom naukowy zawartości czasopisma. Pozostaje życzyć wydawcy utrzymania wnikliwości naukowej i szerokiego rozpowszechnienia pisma w polskich i zagranicznych środowiskach teologicznych.

*ks. Mariusz Rosik*